

Зовнішньоекономічні відносини України є важливим елементом її сталого економічного розвитку. Останні три роки характеризувалися від'ємним сальдо зовнішньої торгівлі, де обсяги експорту є значно нижчими за обсяги імпорту. Це створює певні складні виклики та проблеми, які потребують уваги та ефективного розв'язання. Для забезпечення сталого розвитку та збереження конкурентоспроможності на міжнародних ринках, Україна повинна продовжувати активно розвивати та удосконалювати свою зовнішньоекономічну стратегію, спрямовану на розвиток нових торговельних партнерств, диверсифікацію експорту та підвищення доданої вартості виробництва. Такі заходи допоможуть в певній мірі зменшити залежність від зовнішніх факторів і підвищити конкурентоспроможність української економіки на міжнародному ринку.

Список використаних джерел:

1. Статистика та реєстри. Державна митна служба України. URL: <https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri>.
2. Презентація: Зовнішня торгівля України за розрізом галузей. Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=e8551533-1004-4210-9980-a3a50e134096&tag=InformatsiinoanalitichniMateriali>.

Канд. екон. наук Скрипник Н. Є.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА ДЕСТАБІЛІЗАЦІЯ ЯК ТРИГЕР РАЦІОНАЛЬНОЇ РЕКОНСТРУКЦІЇ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ

Останніми роками спостерігаються поступові зміни у підходах до проведення монетарної політики в країнах економічного ядра та їх поширення на периферію. Перегляд підходів до стимулювання економічної активності фіскальними та монетарними засобами було розпочато ще в умовах глобальної фінансової кризи. Під впливом пандемії COVID-19 цей процес зазнав помітного прискорення і, ймовірно, у найближче десятиріччя буде оформлено концептуальні засади для нового монетарного консенсусу. Зміни вже вплинули на перегляд цілей грошово-кредитної політики, погляди на усталені взаємозв'язки монетарних індикаторів

та інструменти з економічної активності. Фундаментальними спонукальними чинниками такої трансформації виступили: відрив фінансового сектора від реального; посилення концентрації капіталу в центрах його нагромадження; падіння норм дохідності капіталу і заощаджень; прискорене нагромадження суверенних та приватних боргів; наближення до зміни технологічного устрою.

Ключовим наслідком із проаналізованих тенденцій наразі є висновок про необхідність здійснення регулювання економічної активності загалом і рівня інфляції зокрема, комбінуванням заходів фіскальної політики, процентних ставок і обмеження волатильності валютного курсу. Дедалі більше досліджень показують, що керування валютним курсом збільшую вірогідність досягнення інфляційного таргету [1]. На думку Р. Даліо, загалом наявний процес може бути охарактеризований як фаза переходу від епохи чистого монетаризму до епохи нового кейнсіанства з синтезом набутого досвіду, що стримуватиме ліберальний консерватизм попередніх підходів [2]. Після глобальної фінансової кризи пересмислення глобальної інституційної архітекτονіки досягло певного порогового рівня і зрушило процес реформування глобальних інституцій [3]. Перегляду зазнали три вагомих елементи домінуючого підходу докризового періоду. Перший стосувався політики фінансової лібералізації. Другим елементом докризової фінансової архітектоніки, що упродовж 2008–2022 рр. зазнав послідовної трансформації, стало питання можливостей монетарного стимулювання та їх взаємозв'язку із інфляційними процесами.

Упровадження політики кількісного пом'якшення після 2008 р. поширилося на більшість розвинених країн та набуло безпрецедентних на той час обсягів – близько 10 трлн дол. США [4]. Загальні обсяги фінансових програм порятунку під час пандемії перевищили цей рекорд майже утричі, сягнувши 21,5 трлн дол. США у травні 2021 р.. Відсутність закономірної інфляції внаслідок такої емісії похитнуло домінанту інфляційного таргетування і поставило питання щодо адекватності цілей грошово-кредитної політики та меж монетарного стимулювання.

За цих умов для малих відкритих економік, до групи яких належить і Україна, постаю завдання модернізації монетарної складової економічної політики відповідно до сучасних світових тенденцій. Основними моментами, на які потрібно звернути увагу, виступають:

1) актуалізація регуляторного впливу на економічні процеси із пріоритетом підтримки та стимулювання економічного зростання;

2) убезпечення від ризиків непродуктивного впливу заходів монетарного стимулювання, що здійснюються органами країн економічного ядра;

3) недопущення розгортання неконтрольованого дезінтеграційного процесу. Попри тимчасовість деглобалізаційного характеру процесів, що супроводжують період економічної рецесії після 2008 р., у разі їх продовження та поглиблення нерівності між групами економік процес глобалізації може зазнати тривалої заморозки. Тому важливим є поширення глобальних регуляторних ініціатив, покликаних убезпечити малі відкриті економіки від ризиків зовнішніх фінансових шоків та захистити їх інтереси у складних інтеграційних процесах. Уже зараз вони закладають потужну фундаментальну основу для подальшої більш продуктивної економічної інтеграції.

Таким чином проаналізовані тенденції підтверджують, що глобальна фінансова криза започаткувала, а пандемія COVID-19 у 2020 р. поглибила трансформацію підходів до визначення цілей та інструментів монетарної політики у різних країнах світу. Підвищення ефективності монетарної політики за такого контексту відбуватиметься через розширення контролю за фінансовими операціями у сфері руху транскордонних потоків капіталу, відповідного удосконалення інструментарію забезпечення фінансової стабільності, а також посилення взаємодії з фіскальними органами влади. Рух у цих напрямках серед іншого спонукатиме монетарні органи до імплементації макропруденційної політики. Функціонал цієї політики забезпечує можливість такої взаємодії, а також регулювання параметрів фінансових операцій в інтересах усунення системного ризику фінансової нестабільності.

Список використаних джерел:

1. Vlados C. The phases of the postwar evolution of capitalism: The transition from the current crisis into a new worldwide developmental trajectory. *Perspectives on Global Development and Technology*. 2019. Vol. 18, Is. 4. P. 457-488.
2. Buffie E.F., Airaud M., & Zanna, F. Inflation targeting and exchange rate management in less developed countries. *Journal of International Money and Finance*. 2018. Vol. 81. P. 159-184.
3. Dalio R. Why and how capitalism needs to be reformed. *Economic Principles*. 2019, April 5.
4. Amadeo K., Boyle M. Explaining Quantitative Easing. *The Balance*. 2021, May 21. URL: <https://www.thebalance.com/what-is-quantitative-easing-definition-and-explanation-3305881>.